

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-178>

УДК 657:336

ФОРМУВАННЯ ESG ІНДИКАТОРІВ У СИСТЕМІ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ ТА СТАНДАРТИ ESRS

FORMATION OF ESG INDICATORS IN THE SYSTEM OF NON-FINANCIAL REPORTING OF ENTERPRISES: EUROPEAN INTEGRATION CONTEXT AND ESRS STANDARDS

Беженар Альона Юріївна

доктор філософії,
старший викладач кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9730-5585>

Сташенко Юлія Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6909-4074>

Bezhenar Alyona, Stashenko Yuliia

Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman

У статті здійснено наукову рефлексію та комплексне обґрунтування трансформації архітектури нефінансової звітності підприємств у контексті євроінтеграційного поступу України та вимог економічної резильєнтності. На основі системного аналізу Директиви (ЄС) 2022/2464 (CSRD) та Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS) розкрито сутність переходу від декларативного розкриття інформації до регламентованої системи вимірюваної ESG-результативності. Запропоновано авторську концептуальну модель декомпозиції стандартів ESRS у прикладний методологічний інструментарій кількісних KPI, що дозволяє інтегрувати нефінансові індикатори в обліково-аналітичні системи суб'єктів господарювання. Особливу увагу приділено принципу подвійної суттєвості та цифровізації звітності як ключовим чинникам мінімізації інформаційної асиметрії та підвищення інвестиційної привабливості бізнесу. Обґрунтовано, що формування уніфікованої системи ESG-показників є стратегічною передумовою зміцнення інституційної стійкості та адаптивності економічних систем до екзогенних шоків.

Ключові слова: звітність зі сталого розвитку, ESG-парадигма, стандарти ESRS, економічна резильєнтність, подвійна суттєвість, цифрова трансформація звітності.

This article analyzes the transformation of non-financial reporting architecture in the context of Ukraine's European integration and the growing importance of economic resilience under conditions of geopolitical instability and post-war recovery. Based on the analysis of Directive (EU) 2022/2464 (CSRD) and the European Sustainability Reporting Standards (ESRS), the study substantiates the transition from voluntary sustainability disclosure to a regulated system of measurable ESG indicators integrated into corporate governance and strategic management. Particular attention is devoted to the methodological differences between ESRS, IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1 and IFRS S2), and GRI Standards with regard to materiality principles, stakeholder orientation, and regulatory requirements. The article proposes a conceptual model for the decomposition of ESRS requirements into a structured system of quantitative key performance indicators (KPIs), enabling the integration of ESG metrics into accounting, analytical, and digital reporting systems of enterprises. The methodological approach is based on the principles of relevance, comparability, verifiability, and digital compatibility of sustainability-related information. Special emphasis is placed on the principle of double materiality, according to which enterprises must disclose both the financial effects of sustainability risks and the impact of business activities on society and the environment. The research also highlights the role of digital technologies, including XBRL reporting, Big Data, artificial intelligence, and

ERP systems, in improving transparency, auditability, and reliability of ESG information while reducing information asymmetry and greenwashing risks. The findings demonstrate that standardized ESG indicators are a strategic prerequisite for strengthening institutional resilience, increasing investment attractiveness, and improving the adaptability of enterprises to external shocks within the framework of sustainable development and European integration.

Keywords: sustainability reporting, ESG paradigm, ESRS standards, economic resilience, dual materiality, digital transformation of reporting.

Постановка проблеми. У сучасних умовах парадигмальної трансформації глобального економічного простору питання прозорості, підзвітності та здатності суб'єктів господарювання до виживання в умовах кризового середовища набувають першочергового значення як у теоретичному, так і в прикладному вимірі економічної науки. Звітність зі сталого розвитку, що інтегрує екологічні (E), соціальні (S) та управлінські (G) компоненти, трансформується з інструменту добровільного розкриття інформації у стратегічний механізм забезпечення резильєнтності підприємств, тобто їх здатності до адаптації, відновлення та структурної перебудови після шоків збурень. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації вітчизняної облікової системи до вимог ЄС, що є критичним для залучення інвестицій у післявоєнний період.

Для України ця проблематика є особливо актуальною в умовах воєнного стану та майбутньої післявоєнної відбудови, оскільки ESG-звітність поступово стає ключовим індикатором довіри міжнародних інвесторів і важливою умовою інтеграції до єдиного ринку Європейського Союзу.

Фундаментальним регуляторним імпульсом цієї трансформації стало ухвалення Директиви (ЄС) 2022/2464 (CSRD), яка закріпила перехід від нефінансової звітності до звітності зі сталого розвитку та запровадила принцип подвійної суттєвості. У поєднанні з Європейськими стандартами ESRS це сформувало нову модель корпоративного розкриття інформації, засновану на кількісних показниках і цифрових форматах звітності.

У нормативних ініціативах щодо реформування Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» розглядається можливість запровадження обов'язкової звітності зі сталого розвитку для великих підприємств, що супроводжується переходом до цифрових форматів подання інформації (XHTML із XBRL-маркуванням) та розвитком механізмів незалежного підтвердження нефінансових даних» [17].

Попри нормативний прогрес, в Україні зберігається низка системних проблем: відсут-

ність уніфікованої методології декомпозиції ESRS, недостатня цифрова інфраструктура збору ESG-даних, а також обмежена інтеграція нефінансових показників у бухгалтерський облік та систему державної звітності. Це обумовлює потребу у формуванні нових прикладних підходів до структуризації ESG-показників та їх адаптації до умов резильєнтної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження свідчать про активну трансформацію підходів до нефінансової звітності та звітності зі сталого розвитку під впливом Директиви CSRD та стандартів ESRS. У працях українських науковців переважає обліково-аналітичний підхід до розуміння нефінансової звітності як інструменту інформаційного забезпечення управління підприємством. Зокрема, О. М. Дмитренко та С. А. Вітер досліджують обліково-аналітичні аспекти формування нефінансової звітності [7], а І. В. Замула та А. О. Іщенко – особливості її впровадження в аграрному секторі [9].

Подальший розвиток наукової думки пов'язаний із дослідженням ESG-звітності як інструменту корпоративної прозорості та соціальної відповідальності. О. О. Солодовнік і Є. В. Гавриличенко аналізують світові тенденції розвитку нефінансової звітності [8], тоді як Є. Польовик, М. Надейко та О. Хілуха розглядають її як механізм реалізації корпоративної соціальної відповідальності та підвищення довіри до бізнесу [10; 12]. Інституційно-правові засади інтегрованої звітності досліджують Н. Свічкарь та Є. Кобець [13], а Г. Мисака та І. Дерун акцентують увагу на легітимісній функції нефінансової звітності [14].

Починаючи з 2024 року, наукові дослідження дедалі більше орієнтуються на проблематику євроінтеграції та імплементації вимог CSRD і ESRS. Так, К. Безверхий аналізує адаптацію європейських стандартів звітності зі сталого розвитку до національної практики [15], а В. Ганусич та В. Шімон досліджують стратегічні напрями реформування бухгалтерського обліку в умовах ESG-трансформації [16]. Юридичні аспекти запровадження обов'язкової звітності зі сталого

розвитку в Україні висвітлено у роботі Є. Курілова [17].

Окремий напрям досліджень присвячений економічній резильєнтності. В. Є. Хаустова та О. І. Решетняк визначають резильєнтність як здатність економічної системи адаптуватися та відновлюватися після кризових впливів [18]. О. Д. Панченко розглядає трансформацію звітності в умовах сталого розвитку через інтеграцію ризик-орієнтованих показників у систему управлінського обліку [19].

Важливе місце у сучасних дослідженнях посідає цифровізація ESG-звітності. Зокрема, Р. А. Vilchez Olivares та В. J. Artorga de la Cruz обґрунтовують роль штучного інтелекту, Big Data та цифрових аналітичних систем у забезпеченні достовірності нефінансових даних і розвитку концепції Audit 4.0 [20].

Узагальнення наукових підходів дозволяє зробити висновок, що сучасна література охоплює обліково-аналітичний, інституційний, цифровий та євроінтеграційний аспекти нефінансової звітності. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання формалізованої декомпозиції стандартів ESRS у систему кількісних KPI та їх інтеграції в обліково-аналітичні системи підприємств, що визначає актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний масив теоретичних напрацювань, залишається методологічний розрив між високорівневими вимогами стандартів ESRS та їх прикладним втіленням у щоденну практику управління. Зокрема, відсутній уніфікований підхід до формалізованої декомпозиції складних нормативних вимог у систему кількісних KPI-індикаторів, що унеможливує їх пряму інтеграцію в ERP-системи та ускладнює процес верифікації (аудиту) нефінансових даних. Саме потреба у переході від описативного до кількісно-аналітичного формату звітування визначає актуальність даного дослідження.

Метою статті є науково-методологічне обґрунтування концептуальної моделі трансформації нефінансової звітності шляхом декомпозиції стандартів ESRS у багаторівневу систему кількісних KPI для забезпечення економічної резильєнтності підприємств у координатах євроінтеграційних процесів.

Об'єктом дослідження є процеси формування та трансформації звітності зі сталого розвитку підприємств в умовах євроінтеграції. Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади декомпозиції стандартів ESRS

у систему показників (KPI) для оцінки економічної резильєнтності.

Наукова новизна дослідження полягає у розробленні концептуальної моделі декомпозиції стандартів ESRS у систему прикладних кількісних KPI, що дозволяє інтегрувати ESG-показники в обліково-аналітичні системи підприємств та використовувати їх для оцінювання економічної резильєнтності.

Методологічну основу дослідження становить комплексне поєднання загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, що забезпечує обґрунтованість та репрезентативність отриманих результатів. Теоретичним фундаментом роботи є системно-структурний підхід, який дозволяє розглядати нефінансову звітність як динамічну підсистему корпоративного управління. У процесі дослідження застосовано метод концептуальної декомпозиції для трансформації нормативних вимог стандартів ESRS у систему прикладних кількісних індикаторів (KPI), компаративний аналіз для виявлення відмінностей та точок конвергенції між європейськими (ESRS) та міжнародними (GRI, IFRS/ISSB) моделями нефінансового звітування, логіко-дескриптивне моделювання для обґрунтування логіки переходу від нефінансових даних до показників економічної резильєнтності підприємств, а також функціональну класифікацію для ієрархічної структуризації ESG-показників за екологічним, соціальним та управлінським напрямками.

Для досягнення визначеної мети в роботі було сформульовано та розв'язано такі наукові завдання:

1. Здійснити теоретичну рефлексію еволюції нефінансового звітування та обґрунтувати зміну парадигми від декларативного розкриття інформації до регламентованої ESG-підзвітності.

2. Проаналізувати інституційно-правовий ландшафт імплементації Директиви 2022/2464 (CSRD) та стандартів ESRS у координатах євроінтеграційних зобов'язань України.

3. Розкрити методологічне значення принципу подвійної суттєвості як фундаменту для об'єктивної ідентифікації ESG-ризиків та можливостей підприємства.

4. Розробити концептуальну схему декомпозиції стандартів ESRS, виділивши релевантні KPI, що інтегруються у систему оцінювання економічної резильєнтності та адаптивності суб'єктів господарювання.

5. Визначити роль цифрових драйверів (штучного інтелекту, архітектури Big Data та

XBRL-маркування) як інструментарію мінімізації інформаційної асиметрії та підвищення достовірності нефінансових даних.

6. Окреслити вектори конвергенції ESG-показників із національною системою бухгалтерського обліку та державної звітності в контексті вимог післявоєнного відновлення.

7. Формулювати стратегічні орієнтири побудови уніфікованої, цифрової та резильєнтної моделі звітності, адаптованої до регуляторного поля Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах системної трансформації глобального економічного середовища, яке характеризується високим рівнем невизначеності, зростанням геополітичних ризиків та посиленням кризових явищ, особливого значення набуває проблема формування якісної, порівнюваної та стандартизованої нефінансової звітності. У цьому контексті звітність зі сталого розвитку, що охоплює екологічні (Environmental), соціальні (Social) та управлінські (Governance) компоненти, поступово еволюціонує від інструменту добровільного розкриття інформації до обов'язкового елементу корпоративного управління та стратегічного планування.

Ключовим концептуальним зсувом у цій сфері стало впровадження Директиви (ЄС) 2022/2464 (CSRD), яка не лише розширила вимоги до розкриття інформації про сталість, але й закріпила принцип подвійної суттєвості як методологічну основу сучасної ESG-звітності. Відповідно до цього підходу, оцінювання діяльності підприємства здійснюється одночасно з двох позицій: впливу зовнішніх екологічних та соціальних факторів на фінансовий стан компанії та впливу самої компанії на довкілля і суспільство.

У порівнянні з попередньою Директивою NFRD, яка передбачала переважно добровільний характер розкриття нефінансової інформації та обмежений перелік показників, CSRD запроваджує обов'язковість звітування, розширений обсяг даних та принцип подвійної суттєвості. Таким чином, відбувається перехід від декларативної моделі корпоративної соціальної відповідальності до регламентованої системи вимірюваної ESG-результативності.

Подальшим розвитком регуляторної архітектури стало затвердження Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS), розроблених European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) [5], які деталізують вимоги CSRD та формують

єдину систему структурованого розкриття ESG-інформації. Ці стандарти є узгодженими з міжнародними підходами, зокрема IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1, IFRS S2) та Global Reporting Initiative (GRI), що забезпечує глобальну сумісність та порівнюваність даних [2–6].

Однак, попри наявність концептуальної узгодженості між європейськими та міжнародними підходами до звітності зі сталого розвитку, порівняльний аналіз свідчить про суттєві відмінності у методологічній архітектурі стандартів European Sustainability Reporting Standards (ESRS), Global Reporting Initiative Sustainability Reporting Standards (GRI Standards) та IFRS Sustainability Disclosure Standards, розроблених International Sustainability Standards Board (ISSB), а саме IFRS S1 “General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information” та IFRS S2 “Climate-related Disclosures”. Зазначені розбіжності стосуються не лише структури показників та принципів формування інформації, але й концепції суттєвості, кола користувачів та рівня регуляторної обов'язковості [1–6].

Так, стандарти ESRS, затверджені на підставі Делегованого регламенту Комісії (ЄС) 2023/2772 від 31 липня 2023 року [2], мають характер нормативно обов'язкового інструментарію у межах реалізації вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/2464 від 14 грудня 2022 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 537/2014, Директиви 2004/109/ЄС, Директиви 2006/43/ЄС та Директиви 2013/34/ЄС щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) [1; 2]. У свою чергу, стандарти IFRS S1 та IFRS S2, розроблені ISSB у межах діяльності IFRS Foundation, мають переважно ринкову орієнтацію та застосовуються як інструмент фінансово релевантного розкриття інформації для потреб інвесторів [3; 4]. Стандарти GRI Standards, хоча й широко використовуються у міжнародній практиці, залишаються здебільшого добровільним механізмом нефінансового розкриття, зорієнтованим на широкий спектр стейкхолдерів [6].

Результати порівняльного аналізу міжнародних та європейських стандартів нефінансового звітування наведено в табл. 1.

Таким чином, стандарти ESRS мають найбільш жорстку нормативну структуру та спрямовані на забезпечення прозорості корпоративної діяльності для регуляторів та широкого кола стейкхолдерів, тоді як стандарти

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика міжнародних та європейських стандартів
нефінансового звітування**

Критерій порівняння	European Sustainability Reporting Standards (ESRS)	IFRS Sustainability Disclosure Standards (IFRS S1, IFRS S2)	Global Reporting Initiative Sustainability Reporting Standards (GRI Standards)
Нормативний статус	Обов'язковий для компаній ЄС відповідно до Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)	Переважно добровільний міжнародний стандарт	Добровільний стандарт нефінансового розкриття
Основна цільова аудиторія	Інвестори, регулятори, стейкхолдери	Інвестори та фінансові ринки	Широке коло стейкхолдерів
Концепція суттєвості	Подвійна суттєвість (double materiality)	Фінансова суттєвість (financial materiality)	Суттєвість впливу (impact materiality)
Структура звіту	Чітко регламентована (ESRS 1, ESRS 2, тематичні стандарти E/S/G)	Загальна рамкова структура	Гнучка структура, залежна від вибору компанії
KPI та кількісні індикатори	Уніфіковані та обов'язкові	Частково визначені, але менш деталізовані	Рекомендаційні та варіативні
Рівень цифровізації	Вимоги до XHTML та XBRL-маркування	Формат залежить від юрисдикції	Єдиний цифровий формат не закріплено
Аудит нефінансової інформації	Передбачений обов'язковий аудит відповідно до CSRD	Не завжди обов'язковий	Не є обов'язковим елементом

Джерело: сформовано авторами на основі [1–6]

IFRS S1 та IFRS S2 орієнтовані на інвесторів і фокусуються на ризиках сталого розвитку, що можуть впливати на фінансову вартість бізнесу. Стандарти GRI, своєю чергою, формують найбільш соціально орієнтовану модель звітування, однак залишаються добровільними та менш уніфікованими щодо структури KPI, що знижує рівень порівнюваності звітів. Зазначене підтверджує необхідність розвитку методології декомпозиції ESRS як найбільш прикладного регуляторного інструменту для українських підприємств в умовах євроінтеграції [1–6].

Отже, результати порівняльного аналізу свідчать, що стандарти ESRS формують найбільш деталізовану та регламентовану модель нефінансового звітування серед розглянутих підходів. Це зумовлює необхідність розроблення прикладного механізму трансформації нормативних вимог ESRS у систему вимірюваних кількісних показників, які можуть бути інтегровані в обліково-аналітичні системи підприємств. У таких умовах ключового значення набуває методологія декомпо-

зиції стандартів ESRS у структуровану KPI-архітектуру, що забезпечує порівнюваність, аудитованість та цифрову сумісність нефінансової інформації.

Принциповою методологічною відмінністю між зазначеними стандартами є трактування суттєвості (materiality). У межах ESRS обов'язково застосовується концепція подвійної суттєвості (double materiality), відповідно до якої підприємство має одночасно розкривати: (1) фінансово суттєві ризики та можливості, що виникають внаслідок екологічних і соціальних факторів, та (2) суттєві впливи діяльності підприємства на довкілля, суспільство і права людини. Таким чином, нефінансова звітність у моделі ESRS виконує функцію інструменту суспільної підзвітності, а також механізму формування довіри до корпоративного сектору в умовах трансформаційної економіки [1; 2; 5].

Натомість стандарти IFRS S1 "General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information" та IFRS S2 "Climate-related Disclosures" ґрунтуються

переважно на концепції фінансової суттєвості (financial materiality), згідно з якою розкриття підлягає інформація про сталість лише в тому разі, якщо вона може впливати на фінансові результати, грошові потоки або вартість підприємства для інвесторів [3; 4]. Відповідно, модель ISSB формує підхід до ESG-звітності як до інструменту фінансового аналізу та оцінювання інвестиційних ризиків.

GRI Standards, у свою чергу, орієнтуються на суттєвість впливу (impact materiality), що передбачає пріоритетність розкриття інформації про найбільш значущі екологічні та соціальні наслідки діяльності підприємства. Вказане дозволяє трактувати GRI як платформу для комунікації із зацікавленими сторонами, однак відсутність уніфікованої системи обов'язкових KPI знижує порівнюваність звітів між компаніями.

Важливою характеристикою стандартів ESRS є чітко регламентована структурна логіка звітування. Вона включає загальні стандарти ESRS 1 "General Requirements" та ESRS 2 "General Disclosures", які визначають базові вимоги до побудови звіту, а також тематичні стандарти екологічного (ESRS E), соціального (ESRS S) та управлінського (ESRS G) спрямування. Такий підхід забезпечує уніфікацію звітних компонентів та створює передумови для стандартизованого аудиту нефінансової інформації [2; 5].

У свою чергу, IFRS S1 та IFRS S2 формують загальні рамки розкриття інформації, однак не деталізують її у формі настільки структурованої та багаторівневої системи показників. Це робить стандарти ISSB більш гнучкими, проте зменшує рівень порівнюваності нефінансових даних у межах регуляторної моделі.

Стандарти GRI, хоча й охоплюють значну кількість тематичних показників, характеризуються високим ступенем варіативності застосування, оскільки компанія самостійно визначає перелік індикаторів залежно від сфери діяльності та потреб стейкхолдерів. У результаті виникає ризик селективного розкриття інформації та фрагментарного представлення ESG-результативності [6].

Важливим елементом сучасної трансформації є цифровізація звітності. Запровадження форматів XHTML із XBRL-маркуванням, автоматизація збору даних та використання цифрових платформ формують нову архітектуру корпоративної звітності, орієнтовану на машинозчитуваність та інтеграцію у фінансові інформаційні системи [1; 2]. У цьому контексті нефінансова звітність стає складо-

вою цифрової екосистеми корпоративного управління.

Особливої актуальності зазначені процеси набувають для України, яка перебуває в умовах воєнного стану та одночасно здійснює курс на європейську інтеграцію. Відповідно до проєкту змін до Закону України № 996-XIV, 2026 рік визначено як перший обов'язковий звітний період для великих підприємств щодо подання звітності зі сталого розвитку. Це передбачає використання цифрового формату XHTML з XBRL-маркуванням та впровадження механізму обов'язкового зовнішнього аудиту нефінансової інформації.

З огляду на набуття Україною статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу та необхідність адаптації корпоративного сектору до регуляторного середовища ЄС, запровадження вимог CSRD та ESRS слід розглядати як елемент гармонізації національної обліково-звітної системи із європейськими принципами прозорості, підзвітності та цифровізації звітних процесів. У цьому контексті нефінансова звітність набуває статусу не лише інструменту корпоративного управління, але й механізму формування довіри міжнародних інвесторів та донорських інституцій у період післявоєнного відновлення.

Зазначені вимоги посилюють роль нефінансової звітності як елемента цифрової інфраструктури корпоративного управління, а також створюють передумови для автоматизованого контролю відповідності ESG-даних вимогам регуляторного середовища Європейського Союзу.

Замість використання складних математичних формул, процес трансформації даних пропонується розглядати як послідовну логічну декомпозицію вимог ESRS.

Ця модель включає три ключові рівні:

- Нормативна ідентифікація: аналіз тематичних стандартів (Environmental, Social, Governance) відповідно до галузевої специфіки [2; 5].

- Функціональна декомпозиція: перетворення якісних описів стандартів у конкретні вимірювані показники (KPI).

- Стратегічна рефлексія: оцінка отриманих показників як індикаторів економічної резильєнтності (здатності до відновлення).

Методологічна трансформація стандартів ESRS у систему кількісних показників (KPI) ґрунтується на поетапній інтерпретаційно-аналітичній декомпозиції нормативних вимог. На першому етапі здійснюється ідентифікація положень ESRS як якісних регуляторних інди-

каторів сталого розвитку. На другому етапі відбувається їх операціоналізація шляхом визначення вимірюваних параметрів, що відображають конкретні економічні, екологічні та соціальні результати діяльності підприємства. На третьому етапі формується система KPI, яка забезпечує кількісне вираження відповідних нормативних вимог із урахуванням принципів релевантності, вимірюваності, порівнюваності та верифікованості. Таким чином, перетворення ESRS у KPI не має механічного характеру, а базується на аналітико-експертному відборі індикаторів, що забезпечує їх відповідність цілям управління сталим розвитком та оцінювання економічної резильєнтності підприємств.

На тлі нормативних змін зростає потреба у формуванні уніфікованої системи показників, яка б дозволяла здійснювати вимірювання ESG-результативності підприємств у кількісному вимірі. У цьому контексті ключовим інструментом виступає декомпозиція стан-

дартів ESRS на систему прикладних KPI, що дозволяє перейти від описової до аналітично-розрахункової моделі звітності.

Перехід до кількісної системи ESG-показників зумовлений необхідністю забезпечення порівнюваності, верифікованості та інтеграції нефінансових даних у цифрові системи управління. Таким чином, KPI виступають прикладним механізмом операціоналізації стандартів ESRS, оскільки забезпечують трансформацію якісних нормативних вимог у вимірювані індикатори результативності.

Систематизація основних показників нефінансової звітності відповідно до ESRS наведена у таблиці 2.

Запропонована система KPI відображає не лише структуру нефінансової звітності, але й дозволяє здійснювати її функціональну інтерпретацію з позиції економічної резильєнтності. Зокрема, екологічні показники формують базис ресурсної стійкості, соціальні – визначають рівень внутрішньої ста-

Таблиця 2

Ключові KPI нефінансової звітності за стандартами ESRS

Категорія	Стандарт	Ключові показники (KPI)	Значення для резильєнтності
Е (Екологія)	ESRS E1	CO ₂ emissions (Scope 1–3), t CO ₂ e / unit of output	Зниження кліматичних ризиків та декарбонізація діяльності
	ESRS E1	Energy intensity (kWh / unit of output)	Підвищення енергоефективності
	ESRS E1	Renewable energy share (%)	Енергетична незалежність підприємства
	ESRS E5	Waste recycling rate (%)	Ресурсна ефективність та циркулярність
С (Соціальна сфера)	ESRS S1	Lost Time Injury Frequency Rate (LTIFR)	Безпека праці та стабільність персоналу
	ESRS S1	Employee turnover rate (%)	Збереження людського капіталу
	ESRS S1	Training hours per employee	Підвищення адаптивності персоналу
	ESRS S1	Gender pay gap (%)	Соціальна справедливість
Г (Управління)	ESRS G1	Share of independent board members (%)	Якість корпоративного управління
	ESRS G1	Number of compliance violations	Регуляторна стійкість
	ESRS G1	ESG-linked executive compensation (%)	Узгодження інтересів менеджменту та сталого розвитку
	ESRS 2 (General Disclosures)	Disclosure of governance structure, internal control system, ESG incentives	Інституційна прозорість та якість управлінських рішень

Джерело: сформовано авторами на основі стандартів ESRS [2; 5]

більності системи, а управлінські – забезпечують інституційну спроможність до адаптації в умовах кризових шоків.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованої KPI-декомпозиції ESRS як основи для побудови внутрішньої системи управлінської ESG-аналітики, автоматизації збору нефінансових даних у ERP-системах та підготовки підприємств до зовнішнього аудиту звітності зі сталого розвитку.

Подальший аналіз показує, що сучасні стандарти ESRS передбачають не лише базову систему показників, але й її подальше розширення. Зокрема, йдеться про інтеграцію таких елементів, як інтенсивність викидів парникових газів, сценарний аналіз кліматичних ризиків, індикатори гендерної рівності, механізми внутрішнього повідомлення про порушення (whistleblowing), а також комплексні системи управління ризиками.

Окремо слід відзначити зростаючу роль компонента Governance (G), який у сучасній парадигмі ESG виконує системоутворюючу функцію. Саме якість корпоративного управління визначає ефективність реалізації екологічних та соціальних стратегій підприємства, а також рівень його інвестиційної привабливості. Наявність незалежних органів управління, антикорупційних механізмів та прив'язки винагороди менеджменту до ESG-результатів розглядається як базова умова доступу до міжнародного капіталу.

У межах дослідження резильєнтність підприємства розглядається як багатовимірна характеристика, що включає фінансову, операційну, соціальну та екологічну складові. Такий підхід дозволяє інтерпретувати ESG-показники не лише як інструмент звітності, але й як систему раннього попередження кризових явищ та інструмент стратегічного управління стійкістю економічних систем.

Водночас стрімке ускладнення системи нефінансової звітності зумовлює активне

впровадження цифрових технологій. Використання штучного інтелекту, технологій Big Data, блокчейн-рішень та інтегрованих ERP-систем дозволяє автоматизувати процеси збору, верифікації та обробки ESG-даних, мінімізуючи ризики викривлення інформації, зокрема явище greenwashing. Цифрова трансформація звітності забезпечує також підвищення оперативності аналітики та формування даних у режимі реального часу.

Для України нефінансова звітність у сучасних умовах набуває стратегічного значення як інструмент забезпечення економічної резильєнтності. Вона виступає не лише механізмом підвищення прозорості бізнесу, але й важливим індикатором довіри міжнародних інвесторів у процесі післявоєнної відбудови. Водночас існуючими бар'єрами залишаються недостатній рівень цифрової інфраструктури, відсутність уніфікованої методології інтеграції ESG-показників у бухгалтерський облік та складність гармонізації міжнародних стандартів.

Висновки. Отже, імплементація Директиви CSRD та стандартів ESRS формує нову модель корпоративної звітності в Україні, яка ґрунтується на принципах подвійної суттєвості, кількісного вимірювання ESG-показників та цифровізації процесів розкриття інформації. Запропонована в статті концепція декомпозиції ESRS у систему прикладних KPI дозволяє забезпечити порівнюваність, верифікованість та інтеграцію нефінансових даних у цифрові обліково-аналітичні системи підприємств. Практична значущість результатів полягає у можливості використання KPI-архітектури як методологічної основи для автоматизації ESG-звітності та підготовки підприємств до обов'язкового аудиту звітності зі сталого розвитку. Перспективами подальших досліджень є розроблення галузевих KPI-моделей та методичних рекомендацій щодо інтеграції ESRS-показників у систему бухгалтерського обліку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 as regards corporate sustainability reporting // *Official Journal of the European Union*. 2022. L 322. P. 15–80. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464> (дата звернення: 20.04.2026).
2. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards // *Official Journal of the European Union*. 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R2772> (дата звернення: 20.04.2026).
3. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. London : IFRS Foundation, 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/> (дата звернення: 20.04.2026).

4. IFRS S2 Climate-related Disclosures. London : IFRS Foundation, 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/> (дата звернення: 20.04.2026).
5. European Financial Reporting Advisory Group. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Brussels : EFRAG, 2023. URL: <https://www.efrag.org> (дата звернення: 20.04.2026).
6. Global Reporting Initiative. GRI Sustainability Reporting Standards. Amsterdam : GRI, 2024. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (дата звернення: 20.04.2026).
7. Дмитренко О. М., Вітер С. А. Обліково-аналітичні аспекти формування нефінансової звітності українськими компаніями // *Облік і фінанси*. 2020. № 2(88). С. 18–28. URL: <https://tinyurl.com/2ckwx7po> (дата звернення: 07.04.2026).
8. Солодовнік О. О., Гавриличенко Є. В. Нефінансова звітність підприємства: зміст, стандарти і світові тренди розвитку // *Ефективна економіка*. 2024. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.14> (дата звернення: 07.04.2026).
9. Замула І. В., Іщенко А. О. Нефінансова звітність аграрних підприємств України // *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 2(96). С. 54–60. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/7901> (дата звернення: 07.04.2026).
10. Польовик Є. Нефінансова звітність як гарантія корпоративної соціальної відповідальності // *Scientia fructuosa*. 2023. Т. 149, № 3. С. 72–82. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2023\(149\)06](https://doi.org/10.31617/1.2023(149)06) (дата звернення: 07.04.2026).
11. Деліні М. Особливості процесу формування нефінансової звітності в Україні // *Економіка в умовах сучасних трансформацій*. 2022. № 1. С. 141–159. DOI: <https://doi.org/10.15407/eip2022.01.141> (дата звернення: 07.04.2026).
12. Надейко М., Хілуха О. Нефінансова звітність як інструмент управління соціальною відповідальністю // *Вісник Львівського університету*. Серія економічна. 2020. Вип. 59. С. 88–98. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2020.59.0.5909> (дата звернення: 07.04.2026).
13. Свічкач Н., Кобець Є. Впровадження інтегрованої звітності як нової моделі управління бізнесом // *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-57> (дата звернення: 07.04.2026).
14. Мисака Г., Дерун І. Теорія легітимності в формуванні інституційно-правових засад системи нефінансової звітності підприємств // *Соціальна економіка*. 2021. № 61. С. 60–71. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-06> (дата звернення: 07.04.2026).
15. Безверхий К. Імплементация европейских стандартів звітності про сталий розвиток // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2. С. 134–150. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)08](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)08) (дата звернення: 07.04.2026).
16. Ганусич В., Шімон В. Стратегія запровадження обліку і звітності зі сталого розвитку в Україні // *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 10. С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4> (дата звернення: 07.04.2026).
17. Курілов Є. Запровадження звітності зі сталого розвитку в Україні та директиви Європейського Союзу // *AZones Law* : сайт. URL: <https://azones.law/analytics/zaprovdzhennya-zvitnosti-zi-stalogo-rozvytku-v-ukrayini-ta-dyrektyvu-yevropejskogo-soyuzu/> (дата звернення: 07.04.2026).
18. Хаустова В. Є., Решетняк О. І. Резильєнтність економіки: сутність і виклики для України // *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 30–41. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-30-41> (дата звернення: 07.04.2026).
19. Панченко О. Д. Трансформація звітності в умовах сталого розвитку // *Агросвіт*. 2024. № 20. С. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.78> (дата звернення: 07.04.2026).
20. Vilchez Olivares P. A., Artorga de la Cruz B. J. AI and Data Analytics in Sustainable Financial Reporting and ESG Disclosure: A Systematic Literature Review. 2026. DOI: <https://doi.org/10.20944/preprints202603.1378.v1> (дата звернення: 07.04.2026).

REFERENCES:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 as regards corporate sustainability reporting (2022). *Official Journal of the European Union*, L 322, pp. 15–80. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464> (accessed April 20, 2026).
2. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards (2023). *Official Journal of the European Union*. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R2772> (accessed April 20, 2026).
3. IFRS Foundation (2023) IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. London: IFRS Foundation. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/> (accessed April 20, 2026).

4. IFRS Foundation (2023) IFRS S2 Climate-related Disclosures. London: IFRS Foundation. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/> (accessed April 20, 2026).
5. European Financial Reporting Advisory Group (2023) European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Brussels: EFRAG. Available at: <https://www.efrag.org> (accessed April 20, 2026).
6. Global Reporting Initiative (2024) GRI Sustainability Reporting Standards. Amsterdam: GRI. Available at: <https://www.globalreporting.org/standards/> (accessed April 20, 2026).
7. Dmytrenko O.M., Viter S.A. (2020) Oblikovo-analitychni aspekty formuvannia nefinansovoi zvitnosti ukraïnskymy kompaniiamy [Accounting and analytical aspects of non-financial reporting formation by Ukrainian companies]. *Oblik i finansy*, no. 2(88), pp. 18–28. Available at: <https://tinyurl.com/2ckwx7po> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
8. Solodovnik O.O., Havrylychenko Ye.V. (2024) Nefinansova zvitnist pidpriemstva: zmist, standarty i svitovi trendy rozvytku [Non-financial reporting of enterprises: content, standards and global development trends]. *Efektivna ekonomika*, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.14> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
9. Zamula I.V., Ishchenko A.O. (2021) Nefinansova zvitnist ahrarnykh pidpriemstv Ukrainy [Non-financial reporting of agricultural enterprises in Ukraine]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 2(96), pp. 54–60. Available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/7901> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
10. Polovyk Ye. (2023) Nefinansova zvitnist yak harantiia korporativnoi sotsialnoi vidpovidalnosti [Non-financial reporting as a guarantee of corporate social responsibility]. *Scientia fructuosa*, vol. 149, no. 3, pp. 72–82. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2023\(149\)06](https://doi.org/10.31617/1.2023(149)06) (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
11. Dielini M. (2022) Osoblyvosti protsesu formuvannia nefinansovoi zvitnosti v Ukraini [Features of the process of non-financial reporting formation in Ukraine]. *Ekonomika v umovakh suchasnykh transformatsii*, no. 1, pp. 141–159. DOI: <https://doi.org/10.15407/eip2022.01.141> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
12. Nadeiko M., Khilukha O. (2020) Nefinansova zvitnist yak instrument upravlinnia sotsialnoiu vidpovidalnistiu [Non-financial reporting as a tool for social responsibility management]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii ekonomichna*, vol. 59, pp. 88–98. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2020.59.0.5909> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
13. Svichkar N., Kobets Ye. (2021) Vprovadzhennia intehrovanoi zvitnosti yak novoi modeli upravlinnia biznesom [Implementation of integrated reporting as a new model of business management]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-57> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
14. Mysaka H., Derun I. (2021) Teoriia lehitymnosti v formuvanni instytutsiino-pravovykh zasad systemy nefinansovoi zvitnosti pidpriemstv [Legitimacy theory in the formation of institutional and legal foundations of the enterprise non-financial reporting system]. *Sotsialna ekonomika*, no. 61, pp. 60–71. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-06> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
15. Bezverkhyi K. (2024) Implementatsiia yevropeiskykh standartiv zvitnosti pro stalyy rozvytok [Implementation of European sustainability reporting standards]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, no. 2, pp. 134–150. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)08](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)08) (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
16. Hanusych V., Shimon V. (2025) Stratehiia zaprovadzhennia obliku i zvitnosti zi staloho rozvytku v Ukraini [Strategy for the implementation of sustainability accounting and reporting in Ukraine]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 10, pp. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
17. Kurilov Ye. Zaprovadzhennia zvitnosti zi staloho rozvytku v Ukraini ta dyrektyvy Yevropeiskoho Soiuzu [Implementation of sustainability reporting in Ukraine and European Union directives]. AZones Law website. Available at: <https://azones.law/analytics/zaprovadzhennya-zvitnosti-zi-stalogo-rozvytku-v-ukrayini-ta-dyrektyvy-yevropejskogo-soyuzu/> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
18. Khaustova V.Ye., Reshetniak O.I. (2023) Rezylientnist ekonomiky: sutnist i vyklyky dlia Ukrainy [Economic resilience: essence and challenges for Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 7, pp. 30–41. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-30-41> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
19. Panchenko O.D. (2024) Transformatsiia zvitnosti v umovakh staloho rozvytku [Transformation of reporting under conditions of sustainable development]. *Ahrosvit*, no. 20, pp. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.78> (accessed April 7, 2026). (in Ukrainian)
20. Vilchez Olivares P.A., Artorga de la Cruz B.J. (2026) AI and Data Analytics in Sustainable Financial Reporting and ESG Disclosure: A Systematic Literature Review. DOI: <https://doi.org/10.20944/preprints202603.1378.v1> (accessed April 7, 2026).

Дата надходження статті: 17.04.2026

Дата прийняття статті: 12.05.2026

Дата публікації статті: 26.05.2026